

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre . . . . . 6 frt — kr.
Fél évre . . . . . 3 frt — kr.
Negyed évre . . . . . 1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 4 kr.

Hétfői szám 2 kr.

Megjelen minden **hétfőn** délben, **szerdán**, **pénteken** és **vasárnap** reggel.

Felelős szerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája Kazinczy-utca.
Telefón szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca Vojnich-palotában
Telefón szám 42.

Nyitólár soronkint 20 krajczár.

A „bunyeváciz igé“ megteremtőjének nyilatkozata.

Sárcsevics Ambrus, egy 78 éves öreg bunyeváciz ember érdekes cikket küldött be lapunknak. Alkalmat akarunk szolgáltatni arra, hogy a nagy közönség is betekinthessen abba a sajtósági gondolkodásmódba és a cikket kísérő levelet is közöljük itt:

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Fogadja jó szívvél közleményemet.

Öreg ember vagyok, ez nyilván utol-ó számom. Lelkem nagy meggyugvására szolgálna, ha azt közlésre máltálná,

Észrevételei, ellenmondásai a szóba hozott országos érdekű ügyet dilucidálni fogja.

Ha nem méltó a közlésre, ne dobja a kosárba. Személyesen fogok. Tekintetességénél tisztelgési és elhozom.

Legyen meggyőző öde hazafias érzeményemről, a melyivel vagyok. Tekintetes Szerkesztő úrnak tisztelője *Sárcsevics Ambrus*

Ez a levél. Mellékelve van az itt közzétett cikk, amelyre vonatkozó megjegyzéseinket a cikk után tesszük meg.

A cikk a következő:

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Nehézemre van a jó, hazafias bunyeváciz nép, rokoniain mozgalmáról becses lapja idei 159-ik számában megjeleni közlemény.

Kérem — audiatum et altera pars — engedje meg, hogy a szóba hozott slavizmusról véleményemet szintén elmondhassam.

«Peccatum hic intra muros et extra» — A slavizmus hia ábránd. Szénumálott az illető fajok annyira kifejezett individualis és országos öntudatán, hogy arról senki kedvéért lemondani nem bírnak, de azért az illető aberát agitatorok felhasználják a kolektiv sláv nomenklaciót. Azt ostentálják, de haszaltalan. Látják azok akiknek imponálni akarnak, hogy a sláv rokonság mily hatással van Bulgária, Szerbia, Horvátországra és a Horvátországi szerbek és horvátokra, midőn *enyém és tiedről* van a szó.

És a tévutra vezetett magyar tulozóknak a slavizmus kapóra jött. Ők is ijesztgetik vele a nyugodt magyar népet, mutogatják a rémületes sláv tenger tornyosuló hullámaikat, amelyek az ezeréves Magyarországot, a magyar nyelvet elnyomni fogják.

Azért — ezek szerint — mindent a mi magyarul nem nyilvánul, ami meg nem magyarosodott, kérelhetlenül elnémitani, elenyésztetni kell

Mert ha Magyarország a magyar nyelven kívül más nyelvnek is életet engedünk, Magyarország elveszti jellegét, Magyarország csak mint egynyelvű ország létezhet.

Ami az annyira óhajtott nyelvi gramatikai egységet illeti, erre nézve a többi közt felhozom a „Nemzet» laphan politikai koszorús magyar író Beksics Gusztáv öméltségától megjelent vezércikk nagyon tanulságos következő szavait:

„...Hogy Magyarország gramatikai egységre jusson, ehhez századok kellene. Egy ezredév sem volna sok.

Magyarország, a magyar nemzet jövője csak úgy van és lesz biztosítva, ha nemzeti alapon fejlődik. De ha nemzeti állam csak a gramatikai egységben állna, úgy kétségbe kellene esnünk. Oly nagy nemzetiségi tömegek beolvasztására, minők nálunk vannak, még a czári önkény, erőszak és kegyetlenség sem volna képes.

Szerencse, lehetséges nemzeti állam gramatikai egység nélkül is...

És Magyarország van rá hivatva, hogy ennek lehetőségét bebizonyítsa. Ez az ami lehetséges, aminek elérésére jogos és szükséges törekednünk.

A csejtalan és tárgyatlan vágyakodások ébresztése ellenben bűn!

Gróf Apponyi Albert kimagasló országglár 1896. évi június 6-án a «Nemzet» laphan a nemzetiségi kérdésről ezeket írja:

„...Egyetlen politika párt, sőt egyetlen félíg meddig számbavehető magyar politikus sem tűzte ki céljálul, hogy őket (nemzetiségeket) assimilálja. Nagyon jól tudja hogy ez lehetetlen. Ragaszkodunk az egyén és politikai szabadság hitvallásához, mely azt kívánja, hogy egy szabad államnak minden polgára, a társadalmi és polgári együtltét által megvont határok között egyéniségének minden oldalát, nyelvi, vallási és erkölcsi sajtóságait is akadálytalanul kifejthesse. Ennek folytán minden magyar állampolgárnak törvény biztosítja anyanyelvének szabad használatát, a templomban, iskolában, községben és vármegegyében valamint az egyesületekben, saját külön kulturájának kifejtésére. Amit a magyar állam követel polgáraitól nem az hogy nyelvben magyarokká legyenek, hanem hogy jó magyar állampolgároknak érezzék magukat és ne gravitáljanak fajrokon idegen államok felé.» (A nemzetiségi törvényt végre kell hajtani. A felszaporodott intelligentiának szülőhelyén, hatóságainál kellő alkalmazást és ekziszcantiát kell adni és nem fognak kifelé gravitálni. — A közlő.)

A slavizmusra térve, részemről úgy amin Kállay Béni öngyméltségáza az országgyűlésen kimondotta — szintén nem ösmerem azt a mindent feltaló panszlavizmust. Azért tufa conscientia kimondottam *40 év előtt a bunyeváciz igét.*

Mint ilyen, egész életemet a magyar hazafiság, Magyarország — édes hazám iránt való szeretetben és az azt fentartó magyar nemzet tisztelőben eltöltöttem.

En most 78 éves koromban magyar hazafiságot édes hazám hivatása, nyugalmával össze nem egyező módon, mindent ami magyarul nem nyilvánul, absorbealni törekvő és az áramlattal uszó auktoritásoktól tanulni nem bírok. Kérem concedat et concedat hoc mihi.

Igen, absorbealni elnémitani kell azokat, a kik a magyar államiságot tagadják, de a kik azt elismerik, azok létét, nyelvi életét testvéreileg felkarolják, azokat nem. Anyanyelven valamint istent imádni, egy a hazát is szeretni lehet és kell!

Ami pedg a bunyeváciz honfiakat — rokonimat illeti: azok léte és nyelvi élete, kultúrája a magyarság terjedését nem gátolja. A mindenható isten a magyar nemzetet úgy megáldotta, hogy annak hazájában senki sem árthat és hogy a művelt nem magyar születésű honfiakat, a közélet viszonya és saját érdeke utálja az országos magyar nyelvet tanulni és elsajátítani.

Nyugodjunk meg a magyar nemzet fölött örökös Gondviselés szent akarata és rendeletében!

A rémséges orosz panszlavizmust illetőleg azt mondhatom, hogy 1853-ik évben szerencsém volt boldog emlékü G. Garasania Illia szerb miniszterrel közéről, bizalmasan érintkezni. Midőn akkoron az elmérgesedett tetőpontján állott magyar és szerb viszony javításáról szólt, az erre tett ebbeli megjegyzéseimre: minden jó volna, de a magyarok az oroszok tartanak, — ezt felelte: hát a magyarok mit félnek az oroszoktól, hisz az orosz a magyarságnak nem árthat, hanem nekünk.

Vonnljon a belgrádi várba a török basa után az orosz parancsnok és hozza be hivatásos nyelvű az orosz nyelvet, a szerb intelligencia egy nemzedék alatt egy eloroszosodik a mint a bunyeváciz értelmiség elmagyarosodott. Így járnának a bolgárok, horvátok és a többiek. De Oroszország missiója másutt — a világ más részein van. — Ime így van.»

Sokban felvilágosítást, tájékozást nyertem a megboldogult országglártól — áldom érte emlékét.

Tehát a hivatalos országos nyelv az illan

összetartó tényezője. Magyarországon a magyar nyelv országos, hivatalos minőségét elismerik. Nincs számbavehető nemzetiségi politikus, aki ezt tagadná. Ha a magyarság törpe minoritás lenne, nyelve országos, hivatalos minőségénél fogva terjedne és a magyar nemzet nyelvében élne és prosperálna.

Hagyjunk tehát békét tömegben élők nem magyar ajku honfiak nyelvi életének. Isten teremtményei és a magyarhon fia azok. Fejlesszék élő nyelvükön értelmüket az iskolában gyakorolják azon helyhatóságainál, polgári és politikai alkotmányos jogukat.

A népek nyelvi egybeolvadásának a betű, a könyvnyomtatás óta vége van! Minden népnek, a bunyevác és sokacznak is van saját könyve.

Magyarországnak, a magyar nemzetnek hivatalosa, a rendeltetése szerint kebelében élő nyelvekkel egységes, nemzeti államnak lenni, fenállani és prosperálni!

Elmondottam és lelkemet megnyugtattam.
Sárcsevics Ambrus.

A cikk mindenestre a nyelvet féltve őrző bunyevác embert tünteti fel, aki lépten nyomon erős hazafias érzelmeire hivatkozva, mintegy jóvá akarja tenni a magyarság előtt soviniztikus felfogását.

Mert bármennyire is el vagyunk ragadtatva hazafias ömlengéseitől — de óriási megtévesztéseket látunk e proklamációban.

Ugyancsak mondja meg kedves Sárcsevics bácsi, miért fektet ön súlyt arra, hogy a hatóságoknál a felszaporodott nemzetiségi intelligencia alkalmazást találjon?

Mi tudjuk azt, hogy mért. Azért, hogy ugyancsak ilyen szép és hangzatos hazafias frázisok között ez az intelligencia befolyását olyan irányban juttassa érvényre, amely irány bizonyosan nem a magyar nemzetiség törzsének megerősítésére tendál, hanem amely mellett lehetőleg inkább a magyarokból bunyevácok mint pedig a bunyevácokból magyarok lennének.

Hát engedje meg Sárcsevics bácsi mi azért határozottan nem óhajtunk súlyt fektetni arra, hogy a nemzetiségek fiai vezessenek, éppugy amint nincs kifogásunk az ellen ha véletlenségből egyik mástk oda jut. De tervszerűen azt elősegíteni bünt képezne az állameszme ellen és inkább vándoroljon akárhány, semhogy ilyen elvek érvényre jussanak.

De cikkének sulya: »a bunyevác ige.«

Hát kijelentjük Sárcsevics bácsi, hogy ilyent mi nem ismertünk. Ilyen ígét nem ismer a mi grammatikánk. Ilyen ige nem illeszthető bele a magyar állam keretébe és az, aki beillesztette, vagy beilleszteni akarta, az nekünk szolgálatot nem tett. S ön azzal hivatkozik, hogy 40 év előtt mondotta aki ezt az ígét!

Ön öreg ember és önt bántani nemegy olyan tisztviselőnek. akit elcsapni kellett volna, kitünt, hogy csak a nyilvánosság legdrasztikusabb eszközei voltak képesek segítyt nyújtani a leletzaklatások ellen, és hogy éveken keresztül üzhette csunya üzemait egy haszonleső.

Ilyen óriási apparátus kellett tehát ahhoz, hogy ezeknek az abususoknak véget vessen a nyilvánosság ereje, a toll, amelynek csak egy védelmezője van az igazság, amelyet elnémitani és megfélemlíteni szabad államban nem lehet.

Az igazság magas piederstálján állott tehát az a szegedi esküdtszék, amely elismerte azt, hogy lapunk szerkesztője cikkéi valóságban alapuinak — ezt a meggyőződést férfias bátorsággal hirdette ez az esküdtszék, akkor, amikor egyhanguan fölmentő verdiktjét meghozta.

A védelem leleplezte ezen esküdtszék előtt azokat a bujkáló bacillusokat amelyekből az önzés és haszonlesés nyavalyái kikelnek és Dr. Balassa Ármín előterjesztett védelme, nemcsak az aktualis esetre vonatkozólag mondható nagyszabásúnak, — de a leletelezések terén elkövetett korrupciónak oly tükrét nyújtotta, amelybe beteklteni nagyon jó lenne a magas kormányának, hogy meggyőződést szerezhetne arról, hogy a Bach korszak finantz maradványai még nagyban grassálnak. A nagytehetségű védő izmos érvei mellett eltörpült a vádhatóság minden argumentuma.

Tudositásunkat a »Szegedi Napló« és »Szegedi Híradó« nyomán a következőkben közöljük.

Délelőtt 9 óraker foglalta el a büntetőtanács helyét a végtárgyalási teremben.

Elnök volt: Pókay Elek, szavazóbírák: dr. Winckler János és Kövesi Gyula kir. törvényszéki bírák. Jegyző: Zombori János. A vádat hivatalból: dr. Miekovich Lajos kir. alügyész, a védelmet: dr. Balassa Ármín ügyvéd képviselte.

Esküdtek lettek sorsolás utján: dr. Reiniger Jakab, Aigner Lajos, Keglevich Emil, Szenes Ábris, Ádok István, Holtzer Kálmán, Kőrös Mihály, Hutter József, Rubin József, dr. Glänzer Mór, Hirth Sándor, Weisz Simon. Pótesküdek: Cserzy Mihály és Kónya György.

Miután az esküdtek leteszik elnök kezébe a hivatalos esküt, megkezdődik a sajtótárgyalás.

Elnök: (Vádlothoz). Hogy hívják?

Vádlott: Dr. Csillag Károly.

— Foglalkozása?

— Ügyvéd és hírlapíró, a Bácskai Hírlap felelős szerkesztője.

— Ön azzal van vádolva, hogy lapjában két cikket irt, amelyekben Weincz Pál szabadkai kir. törvényszéki irattárost becsületében megrágalmazza és őt becsületsértő és rágalmaszó kifejezésekkel illeti. Kérdem tehát, ön irta-e a nevezett cikket és elvállalja-e a cikkekkert a felelősséget?

— Később lesz alkalmam e kérdésről bővebben nyilatkozni. Most kijelentem, hogy a cikkeket én irtam és elvállalom értük a felelőssége.

— Olvastatni fog tehát a vádlevél, majd pedig az a két cikk, amelyeket a kir. ügyészség inkriminál.

Zombori János jegyző olvassa a vádlevélet, amely két cikket inkriminál. Az egyiknek a a czime: A leletpiócza a törvényszéknél, a másik cikk czime: Felhívás a

Ön öreg ember és önt bántani nemegy olyan tisztviselőnek. akit elcsapni kellett volna, kitünt, hogy csak a nyilvánosság legdrasztikusabb eszközei voltak képesek segítyt nyújtani a leletzaklatások ellen, és hogy éveken keresztül üzhette csunya üzemait egy haszonleső.

Ilyen óriási apparátus kellett tehát ahhoz, hogy ezeknek az abususoknak véget vessen a nyilvánosság ereje, a toll, amelynek csak egy védelmezője van az igazság, amelyet elnémitani és megfélemlíteni szabad államban nem lehet.

Az igazság magas piederstálján állott tehát az a szegedi esküdtszék, amely elismerte azt, hogy lapunk szerkesztője cikkéi valóságban alapuinak — ezt a meggyőződést férfias bátorsággal hirdette ez az esküdtszék, akkor, amikor egyhanguan fölmentő verdiktjét meghozta.

A védelem leleplezte ezen esküdtszék előtt azokat a bujkáló bacillusokat amelyekből az önzés és haszonlesés nyavalyái kikelnek és Dr. Balassa Ármín előterjesztett védelme, nemcsak az aktualis esetre vonatkozólag mondható nagyszabásúnak, — de a leletelezések terén elkövetett korrupciónak oly tükrét nyújtotta, amelybe beteklteni nagyon jó lenne a magas kormányának, hogy meggyőződést szerezhetne arról, hogy a Bach korszak finantz maradványai még nagyban grassálnak. A nagytehetségű védő izmos érvei mellett eltörpült a vádhatóság minden argumentuma.

Tudositásunkat a »Szegedi Napló« és »Szegedi Híradó« nyomán a következőkben közöljük.

Délelőtt 9 óraker foglalta el a büntetőtanács helyét a végtárgyalási teremben.

Elnök volt: Pókay Elek, szavazóbírák: dr. Winckler János és Kövesi Gyula kir. törvényszéki bírák. Jegyző: Zombori János. A vádat hivatalból: dr. Miekovich Lajos kir. alügyész, a védelmet: dr. Balassa Ármín ügyvéd képviselte.

Esküdtek lettek sorsolás utján: dr. Reiniger Jakab, Aigner Lajos, Keglevich Emil, Szenes Ábris, Ádok István, Holtzer Kálmán, Kőrös Mihály, Hutter József, Rubin József, dr. Glänzer Mór, Hirth Sándor, Weisz Simon. Pótesküdek: Cserzy Mihály és Kónya György.

Miután az esküdtek leteszik elnök kezébe a hivatalos esküt, megkezdődik a sajtótárgyalás.

Elnök: (Vádlothoz). Hogy hívják?

Vádlott: Dr. Csillag Károly.

— Foglalkozása?

— Ügyvéd és hírlapíró, a Bácskai Hírlap felelős szerkesztője.

— Ön azzal van vádolva, hogy lapjában két cikket irt, amelyekben Weincz Pál szabadkai kir. törvényszéki irattárost becsületében megrágalmazza és őt becsületsértő és rágalmaszó kifejezésekkel illeti. Kérdem tehát, ön irta-e a nevezett cikket és elvállalja-e a cikkekkert a felelősséget?

— Később lesz alkalmam e kérdésről bővebben nyilatkozni. Most kijelentem, hogy a cikkeket én irtam és elvállalom értük a felelőssége.

— Olvastatni fog tehát a vádlevél, majd pedig az a két cikk, amelyeket a kir. ügyészség inkriminál.

Zombori János jegyző olvassa a vádlevélet, amely két cikket inkriminál. Az egyiknek a a czime: A leletpiócza a törvényszéknél, a másik cikk czime: Felhívás a

Ön öreg ember és önt bántani nemegy olyan tisztviselőnek. akit elcsapni kellett volna, kitünt, hogy csak a nyilvánosság legdrasztikusabb eszközei voltak képesek segítyt nyújtani a leletzaklatások ellen, és hogy éveken keresztül üzhette csunya üzemait egy haszonleső.

Ilyen óriási apparátus kellett tehát ahhoz, hogy ezeknek az abususoknak véget vessen a nyilvánosság ereje, a toll, amelynek csak egy védelmezője van az igazság, amelyet elnémitani és megfélemlíteni szabad államban nem lehet.

Az igazság magas piederstálján állott tehát az a szegedi esküdtszék, amely elismerte azt, hogy lapunk szerkesztője cikkéi valóságban alapuinak — ezt a meggyőződést férfias bátorsággal hirdette ez az esküdtszék, akkor, amikor egyhanguan fölmentő verdiktjét meghozta.

A védelem leleplezte ezen esküdtszék előtt azokat a bujkáló bacillusokat amelyekből az önzés és haszonlesés nyavalyái kikelnek és Dr. Balassa Ármín előterjesztett védelme, nemcsak az aktualis esetre vonatkozólag mondható nagyszabásúnak, — de a leletelezések terén elkövetett korrupciónak oly tükrét nyújtotta, amelybe beteklteni nagyon jó lenne a magas kormányának, hogy meggyőződést szerezhetne arról, hogy a Bach korszak finantz maradványai még nagyban grassálnak. A nagytehetségű védő izmos érvei mellett eltörpült a vádhatóság minden argumentuma.

Tudositásunkat a »Szegedi Napló« és »Szegedi Híradó« nyomán a következőkben közöljük.

Délelőtt 9 óraker foglalta el a büntetőtanács helyét a végtárgyalási teremben.

Elnök volt: Pókay Elek, szavazóbírák: dr. Winckler János és Kövesi Gyula kir. törvényszéki bírák. Jegyző: Zombori János. A vádat hivatalból: dr. Miekovich Lajos kir. alügyész, a védelmet: dr. Balassa Ármín ügyvéd képviselte.

Esküdtek lettek sorsolás utján: dr. Reiniger Jakab, Aigner Lajos, Keglevich Emil, Szenes Ábris, Ádok István, Holtzer Kálmán, Kőrös Mihály, Hutter József, Rubin József, dr. Glänzer Mór, Hirth Sándor, Weisz Simon. Pótesküdek: Cserzy Mihály és Kónya György.

Miután az esküdtek leteszik elnök kezébe a hivatalos esküt, megkezdődik a sajtótárgyalás.

Elnök: (Vádlothoz). Hogy hívják?

Vádlott: Dr. Csillag Károly.

— Foglalkozása?

— Ügyvéd és hírlapíró, a Bácskai Hírlap felelős szerkesztője.

— Ön azzal van vádolva, hogy lapjában két cikket irt, amelyekben Weincz Pál szabadkai kir. törvényszéki irattárost becsületében megrágalmazza és őt becsületsértő és rágalmaszó kifejezésekkel illeti. Kérdem tehát, ön irta-e a nevezett cikket és elvállalja-e a cikkekkert a felelősséget?

— Később lesz alkalmam e kérdésről bővebben nyilatkozni. Most kijelentem, hogy a cikkeket én irtam és elvállalom értük a felelőssége.

— Olvastatni fog tehát a vádlevél, majd pedig az a két cikk, amelyeket a kir. ügyészség inkriminál.

Zombori János jegyző olvassa a vádlevélet, amely két cikket inkriminál. Az egyiknek a a czime: A leletpiócza a törvényszéknél, a másik cikk czime: Felhívás a

szakadkai ügyvédéhez. Mindkét cikkben az van elmondva, hogy a szabadkai irattáros valóságban maniakus módon veszi fel Szabadkán a leleteket. Ezer számra vett fel törvénytelen leleteket, csupán piszkos haszonlesésből, ráfordítván szabadidejét is erre a kapzsi munkára. Tényekre hivatkozik a cikk és erős szavakkal bírálja a szabadkai irattáros kapzsiságát és törvénytelen leletfelvéteit. Hivatkozik a szabadkai ügyvédi kamara panaszára, amely szintén méltatlankodott az irattáros maniakus leletfelvételei ellen. Majd az inkriminált cikkek felolvasására kerül a sor.

Miután a jegyző mindkét inkriminált cikket felolvasta, kezdetét vette a vádlott kihallgatása.

Elnök: Vádlott sziveskedjék aziránt nyilatkozni, vajjon mi indította önt az inkriminált cikkek megírására?

Vádlott: Egyszerűen a közérdek. A szabadkai irattáros, örökös leletezéseivel olyan idegessé, szinte elkeseredetté tette a jogkereső közönséget. Kijelenti, hogy később lesz alkalma bebizonyítani állításait és teljes nyugalommal vallja, hogy ez a cikk enyhe a Weincz Pál eljárásához képest. A szabadkai ügyvédek, de a szabadkai jogkereső közönség megkísérlett mindent, hogy a Weincz Pál manipulációi ellenében jogorvoslatot találjon, ami azonban egyáltalán nem sikerült. Nem maradt tehát más hátra, mint a nyilvánosság jogorvoslatához, a sajtóhoz fordulni. Miután nemcsak ügyvéd, de hírlapíró is vagyok — szót a vádlott — kötelességem volt bebizonyítani, hogy mint tisztesség ujságíró a közérdek öre vagyok, aki nem a hirdetés-szerzést tekinti hivatásának, de a közérdek megóvását tekinti igaz céljának. Megirtam tehát a cikket, amelyben ha hibáztam, csak abban hibázhattam, hogy a szabadkai irattáros leletfelvételeit tulságosan enyhén vettem tollhegyre.

Közvádó: Volna néhány kérdésem a vádlotthoz.

Elnök: Tessék. Sziveskedjék vádlott ur válaszolni.

Közvádó: Mióta szerkeszti ön a Bácskai Hírlapot?

Vádlott: Egy éve.

— Ön 1895-ről is hozott ide leletkimutatásokat.

— Igen.

— De 1895-ben Weincz Pál még nem volt a szabadkai törvényszék irattárosa.

— Tudom. Éppen azért hoztam az előző kimutatást, hogy a tisztelt esküdt urak lássák, milyen kevés lelet volt az ő működése előtt és minő sok az ő hivatalbalépésétől kezdve

— Ön azt mondja, hogy csupán közérdekből írta az inkriminált cikkeket. Hát ön mit sem tett azért, hogy önt megleletezték?

— De igen.

— Hát mit tett?

— Mérgelődtem. (Zajos derűtség a hallgatóság soraiban).

Elnök: Tessék ügyész ur, folytassa kérdéseit a vádlott urhoz!

Közvádó: A vádlott ur válaszai annyira frappiroznak, hogy egyelőre mást nem is kérdezek. (Derűtség).

Elnök: Kérem a védő urat, sziveskedjék előterjesztést tenni a bizonyítási eljárás mikéntjére vonatkozólag.

Dr. Balassa Ármin: Tekintetes esküdtbi-

róság! Két irányu előterjesztéssel kívánok élni. Elsősorban visszautasítandónak tartom a vádlevelet, amely más kifejezéseket inkriminál, mint a minők a nehézményezett cikkekben foglaltatnak. A vádlevél azt állítja, hogy a cikkekben Weincz Pál ellen rágalmazó kifejezések foglaltatnak, holott a cikkek egyikében sincs Weincz megnevezve, csak az van mondva, hogy: »a szabadkai irattáros.« — Védő ezek után a vádlevél több alaki kifogását említi fel és végül kéri a vádlevél visszautasítását, az eljárás megszüntetését és a kincstárnak a költségekben való elmarasztalását.

Közvádó: Ellenzi a vádlevél visszautasítását és a felhozott alaki kifogásokat meintegeti. Kéri a tárgyalás megtartását.

A törvényszék rövid tanácskozás után elutasítja a védő alaki kifogásait és a tárgyalás befejezését rendeli el.

Dr. Balassa erre semmisségi panaszt jelent be, amit a törvényszék elfogad.

Következőleg ismét a védő szól: Alaki kifogásait — úgy mond — nem azért tette meg, mintha védenczét ki akarná vonni a verdikt alól, de mert tisztelte a törvényt, amelynek a vádlevél nem felel meg. Miután azonban a törvényszék most már bizonyítást követel, hajlandó mindazt betűröl-betüre begigazolni, amit védence az inkriminált cikkekben állít. Sorraszedi ezután azokat az iratokat, amelyeket fel olvasatni, röviden jelezvén a hivatkozott iratok tartalmát. Majd áttérve a tanuvallomásokra, azokat is előzőleg ismerteti.

A törvényszék elnöke, hosszabb tanácskozás után déli harangzó után hirdeti ki, hogy a törvényszék megengedi a védő által kért bizonyítékok előterjesztését és a bizonyítási eljárásnak megkezdésének határidejét délután 3 órára tűzi ki.

Délután.

Tanukihallgatások következnek.

Dr. Geréb Mihály szabadkai ügyvéd az első tanu. Vele is történt, hogy 48 frnyi jogtalan leletet vett föl Weintz, amelyet a pénzügyigazgatóság az ő folyamodása következtében törölt. Több hasonló eset sorol még elő. Tudja, hogy az ügyvédi karban általános volt a fölháborogás Weintz hasonló tettei miatt.

Dr. Braun Károly zentai ügyvéd, tanu, hasonló esetet mond 60 frtóról. Ezt is Weintz Pál vette föl, de a pénzügyigazgatóság törölte.

— Tudja e a tanu ur — kérdezi a vádlott, — hogy a pénzügyigazgatóságnál mily nehéz az ily dolgoknak utána járni.

— Bizony nagyon nehéz. Meg is tagadják a fölvilágosítást.

Dr. Reizner Lajos szabadkai ügyvéd két törvénytelen leletről tud csak vallani, mert a többire nézve az adóhivatal megtagadta a fölvilágosítást felsőbb utasításra. Különbösen alig volt nap, — vallja — hogy a pertárbán botrányos és nevetséges leletezéseket ne tárgyaltak volna, a miket mind Weintz vett föl.

Paukovics Andor szabadkai ügyvéd, az ügyvédi kamara elnöke vallja, hogy a törvényszék elnökénél Weintz leletezései miatt panaszt emelt, s az elnök azt mondta, hogy Weintzet addig állásától nem mozdíthatja el, míg a sajtóperének vége nem lesz. Ő maga husz évi ügyvédekdedése alatt nem kapott annyi leletet, mint azon pár év alatt, mióta Weintz ott hivatalban volt. A kisebb

leleteket kifizette szó nélkül, nem apellált mert többre került volna a munka, hát inkább így hagyta. De egy konkrét esetet elmond a hol nagyobb összegnél leletezett jogtalanul Weintz.

Dr. Brenner József szabadkai ügyvéd szintén jogtalan leletezés történetét mondja el, amelynek szerzője itt is csak Weintz volt. E leletezéseket a pénzügyigazgatóság engedte el föllebezés folytán.

Dr. Schöffler Mór szabadkai ügyvéd 61 leletet kapott Weintztől, ebből 21 föllebezés alatt áll, 30 leletet pedig már föloldott a pénzügyigazgatóság. A többi apróságot nem föllebezte. Tudja, hogy az ügyvédek Weintz működését a legnagyobb elkeseredéssel tárgyalták.

Dr. Blau Lajos felekezetenküli szabadkai ügyvéd, néhány szintén érdekes esetet mond el. Ezenfelül számos régi elfeledett iratát is leletezte Weintz, a miket csak úgy kutatott elő az irattárból.

Dr. Bültz Hugó szabadkai ügyvédnek egy csődügyében leletezett Weintz jogtalanul. S azután megkérte őt, hogy ne föllebezze a leletezést mert hiszen azt ugyis a csődtömeg fizeti. A leletet természetesen a pénzügyigazgatóság megsemmisítette.

Dr. Huszágh Nándor zentai ügyvéd ellen 690 frt áru leletet vettek fel. Mind megföllebezte s amit eddig a pénzügyigazgatóság azokból elintézett, mind megsemmisítette. Tanu arra, hogy a törvénytelen leleteket nem is volt szokás másnak tulajdonítani, mint Weintznek, mert csak ez vett föl jogtalan leleteket.

Balassa dr. védő a bizonyítást e vallomásokkal bejezve látja, s a többi tanuk kihallgatásától eláll, a mit az ügyész ellenez. A törvényszék a védő kérelmének helyet ad.

Mikovich dr. ügyész bizonyítani kívánja egy irattal, hogy Weintz összesen 909 leletet vett föl hivataloskodása alatt s abból 87-et semmisítették csak meg.

Balassa ellenzi ez irat felolvasását a melyet senki sem kért eddig, sem a vádlot sem a törvényszék, sem a védő, hanem a mit az adóhivatal csempészett fondorlatosan. . . .

Pókay elnök e kifejezésére rendreutasítja A védő tudomással veszi s egyben elmondja, hogy ugyanazon pénzügyigazgatóság, amely ez iratban 909 Weincz féle leletet ismer, adott ki egy másik hivatalos okmányt is, a melyről azt mondja, hogy Weintz két ezer leletet vett föl.

A törvényszék az ügyész kérelme szerint határoz s az iratot felolvassák.

Az elnök ezután felfüggeszti öt percze az ülést.

Szünet után.

A bizonyítás befejezve lévén, Mikovich Lajos dr. kir. alügyész mondja el a vádbeszédét. Két rendbeli rágalmazással vádolja dr. Csillag Károlyt. Előadja hogy Weintz, mint tisztviselő, köteles volt a leleteket fölvenni, ha ő nem veszi föl ellene veszik föl. A bélyeg törvényt köteles mindenki tisztletben tartani leginkább a hivatalnok s Weintz csak hivatalos kötelességét teljesítette s nem érdemelte meg, hogy ilyen válogatott Szegezen ismeretlen szavakkal illessék. Azt mondja, hogy egy ügyvéd sokkal magasabb kvalifikációjú, semhogy egy ilyen hivatalnok véle e tekintetben kiállná az összehasonli-

ást s mégis téved a bélyegezésben. Az ügyész azt állítja, hogy vannak olyan ügyvédek, a kik 30 évi praxis után még tévedésből sem ragasztottak föl bélyeget az iratokra és e törvényszék egyre azzal foglalkozik, hogyan büntesse meg azt az ügyvédet.

Vádolt: (közbeszól): Itt van az?

Elnök: Ne tessék a szónokot zavarni!

Mikovich dr.: Ha Weintz Pál ellen elég adat állott volna rendelkezésre, akkor a fegyelmet megindították volna. Ez esetben azt mondaná az ügyész, hogy Weintz Pált ölmertették a fegyelmi alól. Nem tudnak egyetlen egy esetet sem fölmutatni, hogy Weintz igazságtalanul, tendenciózusan leetezett volna s ezért nem szabad meghurcolni egy köztisztviselőt. Azon nagy reformok előestéjén, midőn az esküdtzék esetleg halálbüntetésre szóló verdiktet is mondhat, kéri, vegyék figyelembe a Weintz ellen intézett rágalmat és kéri a fölmentést.

Érdekes epizód volt az ügyész vádbeszéde alatt. Dr. Mikovits fejtegette, hogy védő mit se bizonyított, a tanúk mit sem vallottak.

Egy hang a közönségből: Hát Billitz?

Később pedig mikor az ügyész a közös kérvényekre szükséges bélyegekről beszélt, azt mondotta többek között, hogy ha kegyelmi kérvényt intéz 16 ember a királyhoz, akkor pld. arra nem egy, de 16 bélyeg kell.

Egy hang a közönségből: Nem kell egyse.

(Nagy derűtség a nagyjórészt ügyvédek-ből álló hallgatóságban, mert annak a közbeszóló hangnak volt igaza.)

Ügyész: Hát kérem megengedem, hogy a közönségnek van igaza. (Derűtség.)

Balassa Ármin dr. védő: Hálát ad a közváltónak azért, hogy bepillantást engedett vetni az államszervezet bizonyos rejtekeibe s az ilyen leletezőknek viselt dolgaiba. Nem hiszi, hogy védecnce, aki országos nevű író és aki mindenkor a tisztesség jegyében emelte fel szavát a leletező hivatalnok ellen, más érdekből járt volna el. Védettje volt az, aki leleplezte a czoboly-prémes hölgy lovagját, mint panszláv agitátort s nem hiszi, hogy ugyancsak ő képes lenne valaki becsületét beszennyezni. Ő azt hiszi, hogy ez a sajtópör nem védettje ügye, sem Weincz ügye, hanem a jogkereső közönségé. Weintz csak ide van állítva strohmann gyanánt. Kereste mindenütt, hogy mi is ulajdonképen a »lelet«. De sehol sem találta. Végül az ismeretek Tárahoz fordult, de ez, úgy látszik, nem tartotta az illendőséggel összeegyezhetőnek a »lelet« szó fölvetését. Derűtség.) Meggyőződött, hogy mikor Weintz került az irattárba, rohamosan föl-szökött a leletek száma 15 ezerre. Kimutatja maga a pénzügyigazgatóság, hogy Weintz 60 százalékot helytelenül leletezett meg. Védettjét személyes érzés nem vezette, hanem csak a közügy szolgálata. Kéri a fölmentést. (Éljenzés.)

Mikovich dr. ügyész: Távol állt tőle, hogy ő a szabadkai ügyvédek ellen bármit is fölhozott volna. Ártatlan dolognak tartja, egy csódtömegmondnokot felkérni, hogy a tömeg ellen felvett alaptalan leletet ne fellebbezne meg, mert ez úgy sem az ő dolga. Mindent az esküdték belátására biz.

Balassa dr. védő: Amelyik tisztviselő olyan leletezéseket csinált, mint a jelen esetben, az számszokta erősebb támadást is

megérdemel, mint ami védettje inkriminált cikkében foglaltatik. Különbön megnyugvással veszi tudomásul az ügyész ama kijelentését, hogy a szabadkai ügyvédi kart nem szándékozta megbántani.

Csillag Károly dr. vádolt: Nem akar védelmére semmit sem felhozni azok után, amiket védője elmondott. Kéri fölmentését.

Egy indítvány.

Elnök összegezi a bizonyítás és perbeszédok során fölmerülteket és fölolvassa a három kérdést a melyekre az esküdtéknek felelni kell.

Mikovich ügyész: Kéri pótlólag fölvenni a fölvetendő kérdésekhez, hogy foglaltatik-e a cikkben becsületsértés s vétkes-e abban a vádolt? Mert könnyen meglehet, hogy az esküdtzék a vádoltat talán a rágalmazásban nem vétkesnek mondja ki a becsületsértést ellenben kimondaná.

Balassa dr.: A leghatározottabban ellenzi az ügyész kérelmének teljesítését. Ha az ügyész a vádat mindjárt becsületsértés miatt is megindította volna, most nem lenne szüksége a pótló indítvány fölvetésére.

A törvényszék mellőzi az ügyész által fölveendőnek kért újabb kérdéseket.

Az ügyész ez ellen semmiségi panaszt jelent be.

Erre az esküdtzék visszavonul a verdikt meghozására.

A verdikt.

Rövid tanácskozás után Reiniger Jakab ügyvéd, az esküdték elnöke fél 7 órakor kihirdette az esküdték következő verdiktjét.

Vádolt a »Lelet piócza törvényszékünk-nél« cz. cikk szerzője? *12 igen.* Van e a cikkben rágalmazás? *12 igen.*

Vétkes e a szerző a rágalmazásban? *12 nem.*

Hasonló verdiktet hozott az esküdtbiróság a »Felhívás a szabadkai ügyvéd urakhoz« cz. közleményre.

Ezen egyhangulag hozott verdikt alapján a kir. törvényszék a vádlottat felmentette.

Különfélék.

— **Kir törvényszékünk elnöke.** Sokan jö-kedvűen üdvözölték lapunkat akkor, amidőn már egy héttel ezelőtt hoztuk a hírt, hogy a kir. törvényszékünk elnökévé *Polgár József* a pestvidéki kir. törvényszéknek elnöke lett kinevezve. S íme most örömmel konstatáljuk, hogy a »Budapesti Közlönyt« megelőztük. Most tehát csak megerősítjük úgy a hírt mint az abban foglalt üdvözlétet.

— **Közgyűlés.** Szabadka szab. kir. város törvényhatósági bizottsága 1898. évi október hó 20-án d. e. 9 órakor a »Pest város«-hoz címzett szálloda nagytermében rendes havi közgyűlést tartja a következő tárgysorozattal: 1. Polgármester jelentése a közigazgatás szeptember havi állapotáról. 2. Belügyminis-teri leirat Jandek Mátyas vol fölvelárnok felség folyamodása tárgyában. 3. Belügyminis-teri jóváhagyó leirat Lengyel Ármintól el-foglalt terület megváltása tárgyában. 4. Bel-ügyminis-teri jóváhagyó leirat C. opff Henrik-től elfoglalt terület megváltása tárgyában. 5. Belügyminis-teri körendelet az esküdtbirósá-gokról szóló 1897. XXXIII. t.-cz. életbeép-tesése tárgyában. 6. Földmívelésügyi minis-teri leirat a szegedi kir. erdőfelügyelő kine-vezése tárgyában. 7. Földmívelési minis-teri

körendelet a nemzetközi szabadforgalomr-jogosított kert telepek kimutatása tárgyában.

8. Földmívelési minis-teri körendelet a »Hes-seni« légy irtására vonatkozólag. 9. A főis-pán mint a bíráló választmány elnökének átirata, melylyel a legtöbb adófizetőknek 1899. évre érvényes névjegyzékét beterjeszti.

10. Polgármester jelentése a folyó években kiváló bizottsági tagok helyének betöltésére megtartandó választás tárgyában. 11. A pol-gármester jelentése Szabadka, Ujvidék és Baja városok kir. segédtanfelügyelőjének sza-badkai székhelyvel történt kirendelése tár-gyában. 12. Bács-Bodrogh vármegye kir. tan-felügyelőjének átirata a Szabadka, Ujvidék és Baja városok kir. segédtanfelügyelőjének kirendelése tárgyában. 13. Kurucz Gyula ki-rendelt s. tanfelügyelőnek átirata ugyane tárgyban. (14—32. területek megváltására vo-nalkozó tanási javaslatok). 33. Tanács jav-aslat a szegedi fasor menti 17. láncc földnek tavaszi vetés alá leendő haszonbérbeadására tartott árverés jóváhagyása iránt. 34. Tanács javaslata a szegedi fasor menti 18. láncc őszi vetés alá kerüő földnek kihazsnálására vonatkozólag. 35. Tanács javaslata Tompa—Zsiroskuti 9 ⁸⁰⁰/₂₀₀₀ láncc földnek az 1898/9. gazd. évre leendő haszonbérbeadására tartott árverés jóváhagyása tárgyában. 36. Tanács javaslata Szekenderjárs homokföldek örökösök leendő eladására tartott árverés jóváhagyása iránt. 37. Tanács javaslata a tavankuli és csikeriai másod ízben eladás alá kerülő 10 láncc földre nézve. 38. Tanács javaslata a csikeriai 148 lánccra vonatkozólag. 39. Ta-nács javaslata Bajmok—kaponyai uradalmi földek haszonbérbeadására tartott árverés jóváhagyása tárgyában. 40. Tanács javaslata a zombori uti vámház árverési feltételeinek megállapítására vonatkozólag. 41. Tanács ja-vaslata az iparos munkák árszabályának jó-váhagyása tárgyában. 42. Tanács javaslata Vízti Györgytől Kelebián bérlet iskola helyi-ség bérletének meghosszabbítása iránt. 43.

Tanács javaslata a csantavéri majorsági föl-dek haszonbérbeadására tartott árverés jóvá-hagyása tárgyában. 45. Tanács javaslata a régi gyümölcskert telkének örökösön leendő eladására vonatkozólag (III. szavazás). 45. Tanács javaslata a »Technicus« ösztöndíj odaiktélése illetve megszavazása tárgyában. 46. Tanács javaslata Tomasich Ferencz v. írnek nyugdíjaztatása tárgyában. 47. Tanács ja-vaslata Bodroghy Károly zenede. tanár nyug-díjaztatása tárgyában. 48. Öv. Zvekanovics Mihályné kérvénye nyugdíj illetménye megál-lapítása iránt. 49. öv. Ambrus Antalné kér-vénye végkielégítési összege megállapítása iránt. 50. Budines Félix kérvénye nyugdíja meg-állapítása iránt. 51. Vidákovic Mukits Györgyné felebbezése birtokváltozási illeték leírása iránt. 52. Tanács javaslata Hodossy László volt al-jegyző felebbezése tárgyában illetményei megszavazása iránt. 53. Dr. Dominusz Simon ügyvéd felebbezése aszfalt járda költség ki-vetése ellen. 54. Tanács javaslata öv. No-vákovic Bódogné kérvénye tárgyában ova-dák kiutalása iránt. 55. Győr város közön-sége megkeresése a kölcsönkötvények bélyeg-és adomentessége tárgyában felirat pártolása iránt. 56. Hódmező Vásárhely közönsége meg-keresése az anarchista tanok ellenőrzése tár-gyában felirat pártolása iránt. 57. Barcs vármegye közönsége megkeresése az anar-chisták elleni törvény alkotásra felirat párto-lása iránt. A még beérkezendő s é följegyzői hivatalban megtekinthető tárgyak.

— **Eljegyzés.** Schwarz Manó bpesti kereskedő eljegyezte Körpel Róza kisasszoeyt.

— **Halálozás.** Nagy csapás sújtotta *Blau Vilmos* szegedi tekintélyes kereskedőt, ifju felesége született *Basch Aurora* úrhölgy viruló életének 24-ik évében e hó 16-án elhalt. Az elhunytat férje és leánykáján kívül, nagy számú rokonsága és jó barátai gyászolják. A család a következő gyászjelentést adta ki: *Blau Vilmos* férj, valamint *Márta* gyermeke fájdalomtól megőrt szívvvel jelentik a hű hitesztás s a kedves jó anyának: *Blau Vilmosné* szül *Basch Aurorának* élete 24-ik, rövid és boldog házasságnak 6-ik évben, f. évi október hó 16-án esti 9 óraker hoszas és kínos szenvedét után törént gyászos elhunytát. A megboldogult telemei f. hó 18-án déluán 1/3 óraker Sziléri-sugárt 1.sz. alatti házból fognak az izr sirkertbe örök nyugalomra helyzetni. Legyen neki könnyű a föld!

— **Halálozás.** *Ogris Magda*, *Ogris Gyula* cs. és kir. huszár őrnagy neje, hosszas betegség után f. hó 16-án meghalt. Temetése tegnap délután fél 4 kor nagy részvét mellett ment végbe.

— **Tífusz-járvány Kishegyesen.** Néhány hét óta erősen lépett fel Kishegyesen a tífusz járvány és komoly aggodalmat kelt hivatalos körökben, naponta 4—5 haláset fordul elő, a kellő óvintézkedéseket megtették. A bajt Szerem megyéből hozták az ott aratásban levő munkások, körülbelül 50-en, kik egytől egyig megbetegedtek.

— **A házi ipar fejlesztése B.-Monostor szegen.** A bodrogh-monostorszegi községi iskolaszék legutóbb megtartott gyűlésén oly értelmű határozatot hozott, hogy a felállítandó gazdasági ismételő iskolát a házi-ipar meghonosításának irányában fogja szervezni. Az eszme annál is inkább életrevaló, mert a házi ipar Bodrogh-Monostorszegen még csecsemő korát éli, jóllehet a bmonostorszegiek a Duna szigetei mellett elegendő vesszőnek és egyéb házi-ipari anyagnak vannak birtokában, másrészt meg lakói, a kik tudvalevőleg tulnyomóan igen szegény napszamosok, módot nyerének egy újabb, okszerűbb és valóban jövedelmező iparág elsajátítására, a mit, különösen télvíz idején, vagy mikor egyéb napszám szünetel, haszonnal üzhethének.

— **Fogyasztási adók bérbeadása.** A zombori m. kir. pénzügyigazgatóságnál az alább említett község gyakorlandó fogyasztási adók és szeszitalmérési adók bérbe adása véget verseny tárgyalások lesznek és pedig: Feketehegy (3993 frt 73 kr), B. Sz-Tamás (11501 frt 15 kr), Deszpot-Szentiván (1075 frt 97 kr), O. Uj- és Német-Palánka (18756 frt 95 kr, Kis Hegyes (4826 frt 04 kr), Szeghegy (6521 frt 83 kr) f. é. október hó 17-én d. e. 9—11 óraker. Veprováz (3323 frt 73 kr), Kalyimár (3679 frt 97 kr) f. é. október hó 20-án d. e. 9—11 óraker; Ó-kánizka (10364 frt 81 kr) f. é. október hó 24-én d. e. 9 óraker.

— **Sertésvész Bács Feketehegyen.** Feketehegyről írják: Nálunk oly mérvben lépett fel a sertésvész, hogy a községi állatorvos nem csak hogy megtiltotta a piacra való felhajtást, hanem a falu széléin bevezető utaknál jelző táblákat alkalmazott a község figyelemzésére s kevés a remény, hogy a közeledő vásárig megszűnne.

— **Régészeti ásatások.** A Bács Bodrogh megyei történelmi társulat Bodrogh Monostorszeg határában is ásatott, s mint tudósítónk írja: Igen szép eredménnyel. A felkutatott régiségek kerültek napfényre. A többek

két arany tü is, melyekhez hasonló — mint egyik országos arkl. kapacitás kijelenté Magyarországnak még nem találtatott.

— **A varrógép — lefoglalható.** Eddig a varrógépet is azok közé a szerszámok közé számították, melynek bírói végrehajtáson lefoglalai nem lehet. Egy konkrét esetből kifolyóan pedig most, mint az Ügyvédek Lapja írja, a budapesti Itélőtábla kimondotta, hogy a varrógép nem tartozik azok közé a szükséges eszközök közé, melyek végrehajtás alá nem esnek. Tehát a varrógépet is le lehet foglalni.

— **Két dudás egy csárdában.** A bezdani dunai csárdában a napokban folyt a mulatozás. Horváth János rendelte a bort és csak neki huzta a cigány. Később belépett a kocsmáta Bosnyák Máttyás is. Bort rendelt és ráparancsolt a cigányt keményen hogy az ő notáját huzza. Horváth János felugrott az asztaltól. Villogott a szeme az egysz arca vörössé vált a haragtól. Harsogott a szoba, amikor keményen rákiáltott Bosnyák Máttyásra: — Most nekem huzza cigány! Bosnyák Máttyás épen olyan legénynek tartotta magát mint másik. Nem akarta eltűnni, hogy annak joga legyen parancsolni. Reá parancsolt tekát újra a cigányra, hogy huzza el az ő notáját. Horváth felragadt a vastag botot, Odaugrott a legény elé és rákiált: — Nő várj, majd neked én huzom! A más percben lecsapott a pottal legényre. Ütötte, amíg az össze nem esett. Akkor meg megült egy-kettőt tajta. Régi közmondás, hogy két dudás nem fér el egy kocsmába. A boszu álló legény tartoztatta a csendőrség.

IRODALOM.

Sertésenyésztés. Irta Dely Máttyás állatorvos. Harmadik átdolgozott kiadás Falusi könyvtár 6 füzet. A Frankó társulat kiadása. Ez a népies nyelven megírt könyv valójában tanulságos minden sertésenyésztéssel foglalkozó gazdára nézve melyben a széles körökben ismert nevű szerző hosszas időkre terjedő gyakorlata alatt szerzett tapasztalatai alapján de a szakudomány kellő felhasználásával tárja a gazda elé a legszükségesebb ismereteket, umutalásokat, mindenütt szemelől tartván hazai viszonyainkat. A képekkel is illusztrált munkában kimerítően le van rakva a tenyésztés, a huzalás különböző módjai, a hus, szalonna, zsír legelőszelűbb kezelése kolbász készítés s. b. vegül ismeretive vannak a nevezesebb sertésfajok is. A 118 oldalra terjedő kötet ára fűzve 50 kr.

Coppée költeményeiből. A népszerű francia költő lírai és elbeszélő költeményeiből tetszős kötetet fordított le Bogdánffy Lajos. Az Olc ó Könyvtárban megjelent könyv 1067 sz. huszonkét költeménye nagyon jellemző Coppée egész költészetére. Lágy, érzelmes líráját helylyel-közzel realiztikus elbeszélő hang váltatja föl és egy-egy költeményének eszmei mélysége a századok legendája hatalmas erejét jutattja eszünkbe. Bogdánffy az elbeszélő költeményekből a legjobbakat és főleg az előadásra alkalmasakat válogatta ki. Köztük van a híres Kovácsok sztrájkja is, igen erőteljes hű fordításban. A kis kötet nagyon megérdemli, hogy mihamar népszerűvé váljék. Ára 10 kr.

A „Vérbosszu“. Treloni Marió, a hírneves olasz író ily című regényét küldi karácsonyi ajándéku a *Képes Családi Lapok* karacsnyta

minden előfizetőjének ingyen és bérmentve még azoknak az előfizetőnek is, kik október elsején lépnek a *Képes Családi Lapok* előfizetőinek sorába. Az októberi évnegyvedben, külön beköthető regényként mellékletül adja a *Nolibertek* című regényt, melynek szerzője az ismert tollu íróné, Bródy Sándorné, Tiszaujehelyi Ujhelyi Vilma. A főlapban Tölgyessy Mihály „Régi és uj bűnök című regényét és Tolnay Lajos „Ez már feleség“ című elbeszélését közli nem kevésbé minden számban költeményeket, humoreszkeket, ismeretterjesztő cikkeket stb. stb. ugy, hogy joggal elmondhatjuk, miszerint a *Képes Családi Lapok* a legjobb és legolcsóbb szépirodalmi heti lap, mert egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. Mutatvány számot kívánatra ingyen küld a kiadóhivatal. Budapest V. Vadász utca 14. sz.

SZÍNHÁZ.

Hoffmann meséi.

Hétfén este mutatkozott be az operette személyzet Offenbach gyönyörű zenéjű vig operájában a „Hoffmann meséiben“. Érdeklődéssel vártuk az előadást, mert még élénk emlékezetünkben van *Sugár Aranka* tavalyi nagy sikere, melyet Olympia, Antonia, Stella három nagy szerepében aratott. *Juhász Ilonka* játszott az idén ezt a nehéz szerepet és határozottan mondhatjuk, hogy sikere teljes volt. Ha igaz is az, hogy *Sugárnak* hangja tömörebb, tisztább, erősebb — *Juhász Ilonka* intelligens játékkal és zenei tudásával felülmúlta *Sugár Arankát*. Intonációjá tiszta, és mulja *Sugár* regiszterben kissé fátyolozott, habár a magán cseng, pianói tónórek közép hangja tiszta. Olympia szerepét, de a Nagy hatással játszta Antonia szerepénél. A hatás csak fokozódott *Arankán* nagy beteg leány vergődését, *Arankán* nagy szerelmi keltőt, *Mirakelal* való jeles megérdemelt zajos tapsra ragadta a közönséget. Gratulálunk művésznőnknek és gratulálunk a directornak is!

Hoffmann szerepében *Mihályi Ernő* remekelt. Gyönyörű hangja nem vesztett érzéslől semmit tavaly óta, játéka pedig megismert. Az első szakasz végében a kar egy fél hanggal magasabban kezdett a kíséretbe és csak jeles tenoristáknak köszönhető hogy a gyönyörű finale össze nem dőtt. Ha már a karnál tartunk, ugy elmondjuk hogy az bizony gyenge és mintha a karnestert még ennel is gyengébb volna.

Szíves figyelmébe ajánljuk ezt a direktornak, mert ezzel a karral jó operette előadást nem lehet produkálni, legyenek bár a főszereplők első rendű énekesek.

Lindorf szerepét *Lomniczy Béla* játsza meg jó, és hogy énekelni nem tud, nem az ő hibája. Játékáért jól megérdemelt tapsokat aratott. Rendkívül sikerült alakot mutatott be *Ferenczy Frigyes* kinek maszkja, distingvált játéka viharos tetszést aratott; kabinet alakot csinált Cochenille s különösen *Ferenczy Crespel* szolgálának szerepéből. A rendezés *Derékit* dicséri, ki Spalanzini, de kivált *Crespel* szerepében igen jó volt. Működés szerepét *Keresztély Flóra* játszta. *Keresztély* hangja megérdemelt és a mai előadásban ő is jól bele illeszkedett az eseménybe.

Végre arra kérjük különösen a páholyközség nevében a director urat, hogy a felső csillár helyett az oldal lámpákat gyújtsa fel,

mert a felső világítás káprázat és a páholyok mégis teljes homályban vannak. **Q.**
A hét műsora: Szerdán *Hamlet* (Molnár.) Csütörtökön Gábor elsőfellépte Szép Helenába. Pénteken *Hálkocsik ellenőre* (a vigszínház műsor darabja először). Szombaton *Gésák* Mimóza szerepében Juhász Ilonkával újdonság és Vasárnap *Falurossza* Gáborral.

CSARNOK. LORELEY.

Reichenbach elbeszélése
fordította: **Gál Lajos.**

III

Folytatás. 18

— Nos mondott legalább még egy isten-hozzádot oda künn Umingen grófnőnek? kérdé Lenberg. Norbert nagy szemeket meresztelt rá:

— Oda künn és isten hozzád? Tulajdonképpen mire céloz kormánytanácsos úr?

— Nos, azt hittem, hogy valószínűleg találkozott a kocsjával?

— Kocsijával? — csak nem akarja ön mondani?

— Hogy a grófnő elutazott — mondá Lenberg nyugodtan, szivarjáról a hamut leveve — igen, azt hittem, hogy ön tudta ezt.

Norbert ijedt arca nyílt és őszinte volt.

— Tehát ő mégsem tudta — constatólta Lenberg önmagában s elmondá aztán a levert ifjunak, a ki egy pillanatil mint egy megsemmisülve állt előtte, hogy a grófnő ma egész hirtelen elutazott, a nélkül, hogy távozásának okát bárkivel is tudatta volna.

IV.

Norbert visszatért Berlinbe, mivel Emmi

öcsesei egymásután betegedtek meg s így arról szó sem lehetett, hogy anyjával Friedenauba vissza térjen. Valójában pedig Umingen grófnő elutazása után oly unalmasnak tűnt fel előtte a kis hegyi fürdő, hogy szabadulni akart onnan.

De ez idő tájt Berlin sem volt kellemes tartózkodási hely s Norbert daczára takarékos terveinek, arra gondolt, hogy szabadságának utolsó idejét utazásra használja fel, a mire az uti költséget bőven fedezte a kút alakokért kapott honorárium, és utazási terével Umingen Eleonóra utáni vágya is egybeolvadt. Ha a főváros forró utcáin andalgott, a hegyi levegőre s az illatos erdőre gondolt s e keltőlől kisérve jelent meg előtte a grófnő alakja. Sőhajtott és maga sem tudta, hogy e sóhaj a hegyeknek vagy a grófnőnek szól-e. Minél tovább időzött Berlinben, annál hevesebb lett vágyódása is, s mégis lehetetlennek hitte az elutazást.

(Folytatás következik.)

Téli menetrend

a m. kir. államvasutaknak Szabadkát érintő vonalain.

Szabadkáról Budapestre indul 11:26 este, 5:20 reggel, 9:46 délelőt, 2:20 délután.

Szabadkáról Budapestre érkezik 7:05 este, 10:30 reggel, 1:05 délután, 7:35 este.

Szabadkáról Ujvidékre indul 1:46 délután, 6:09 este, 4:00, 5:40 reggel.

Szabadkáról Ujvidékre érkezik 4:14, 7:59 este, 8:29 reggel.

Szabadkáról Szegedre indul 5:25 reggel, 9:51, 2:28 6:37 este, 11:03 este.

Szabadkáról Szegedre érkezik 7:01 reggel, 11:25, 3:42, 7:46 este, 12:18 este.

Szabadkáról Ó-Becsére indul 5:12 reggel, 2:10 délután.

Szabadkáról -Becsére érkezik 9:06 reggel, 6:31 este.

Szabadkáról Zomborba indul 4:50 reggel, 2:05 délután, 6:32 este.

Szabadkáról Zomborba érkezik 6:45 reggel, 3:34 délután, 8:34 este.

Szabadkáról Bajára indul 5:45 reggel, 2:35 délután, 6:43 este.

Szabadkáról Bajára érkezik 8:40 reggel, 4:56 délután, 9:08 este.

Budapestről Szabadkára indul 7:35, 2:40, 4:00, 10:20 este.

Budapestről Szabadkára érkezik 1:00, 5:57, 9:17 este, 4:09 reggel.

Ujvidékről Szabadkára indul 8:02 este, 7:50, 11:14.

Ujvidékről Szabadkára érkezik 10:53 este, 9:34, 1:45.

Szegedről Szabadkára indul 2:57 reggel, 8:10, 11:56, 4:43, 8:43 este.

Szegedről Szabadkára érkezik 3:40 reggel, 9:22, 1:20, 5:52, 10:35 este.

Ó-Becséről Szabadkára indul 4:48 reggel, 2:05.

Ó-Becséről Szabadkára érkezik 8:53 reggel, 5:47.

Zomborból Szabadkára indul 6:46, 11:54, 8:35 este.

Zomborból Szabadkára érkezik 3:47, 1:26, 10:40 este.

Bajáról Szabadkára indul 7:12, 10:50, 7:25 este.

Bajáról Szabadkára érkezik 8:47, 1:26, 10:40 este.

LEVÉLPÁPIROK. *Névjegyek.* LEVÉLBORÍTÉKOK.

SZÁMLÁK. FELTÜNŐ FALRAGASZOK.

ÜGYVÉDI NYOMTATVÁNY RAKTÁR. **A BÁCSKAI HIRLAP** HETENKINT NÉGYSZER MEGJELENŐ POLITIKAI LAP KIADÓHIVATAL. VÉGREHAJTÓI NYOMTATVÁNY RAKTÁR.

ÜZLETI KÖNYVEK. **KÖNYVNYOMDA** TÁBLÁZATOK.

KÖRLEVELEK. **KRAUSZ ÉS FISCHER** BÁLI MEGHIVÓK.

MINDENMÉJ IDŐSZAKI NYOMTATVÁNYOK CSINOSKIVITELBE N ÉS LEGOLCSÓBB ÁRON FELVÉTTETNEK. MINDENMÉJ MŰVEK, FOLYÓIRATOK DISZES KIVITELBEN ÉS LEGOLCSÓBB ÁRON FELVÉTTETNEK.

ELJEGYZÉSI ÉRTESÍTÉSEK. KOSSUTH-UTCZA **SZABADKÁN** VOJNICH PALOTA. ESKETÉSI MEGHIVÓK.

DIŠZOKLEVELEK. **NÉVJEGYEK** 5 PERCZ ALATT KÉSZITTETNEK EL. EMLÉKIRATOK.

IDÉNYSZERŰ ÁRJEGYZÉKEK. **NYUGTÁK** EGYESÜLETI ALAPSZABÁLYOK.

VIGNETTÁK. **GYÁSZLAPOK.** CSOMAGOLÓ PAPIROK.

Hirdetmény.

Van szerencsénk a t. cz. közönséget tisztellett értesíteni, hogy Szabadkán a III. sorsjáték osztálysorsjegyek elárúsításával

Illgenn János

fűszerkereskedő urat biztuk meg.

Mayer és Linzer

a m. kir. osztálysorsjegyek főelárúsítói
Budapest, Koronaherczeg-n. 10.

Vonatkozva fenti hirdetményre ajánlok már most az I. osztályra

sorsjegyeket

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{4}$	$\frac{1}{8}$
6 frt.	3 frt.	1 frt 50 kr.	76 kr.

a t. cz. közönség pártfogását kérve

Illgenn János

fűszerkereskedő a színház mellett.

784 szám 1898.

Árverési hirdetmény.

Aulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirrre teszi, hogy a szabadkai kir. járásbíró-ság 1898. V. 1180 számú végzése által Lux és Lóvi nagyváradi cég javára ifj. Buchwald Adolf szabadkai lakos ellen 168 frt 75 kr. tőke, ennek 1898. évi mártins hó 14. napjától számítandó 5% kamatai és eddig összesen 34 frt 43 kr. perköltség erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírőilág felülfoglalt és 435 frt 50 krra becsült házi butorok, ágyneműek és gyertyatartókból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1898. V. 1182/2 számú kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínén vagyis Szabadkán VI. k. 74 h. sz. leendő eszközzésére 1898. évi október hó 21-ik napjának délután 2 $\frac{1}{2}$ órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében legtöbbit ígérőnek becsáron aul is el adatni fognak.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108 §-ában megállapított föltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Szabadkán, 1898. évi október hó 7. napján.

Bende Ignác,
kir. bir. végrehajtó.

Amerikai zsebórák.

Jótállással, hogy a nickél színét nem változtatja szerkezete pontosabb s jobb mint a legdrágábbé.

Ára darabonként 3 forint.

Jótállás mellett, míg a készlet tart.
Hozzá ezüstös óraláncz 60 krajczár.

Önberetváló készülék.

Fox, valódi solingeni gyártmány, sok kiállításon kitűnve, gyakorlás nem kell. Megvágás kizárva, Tiszta és kényelmes munka. Bőrbe-tégségtől megment. Tartós és pénzmeztakarító Darabja 3 forint.

A penge ***csillagos aczélból és a többi részei alpaccából vannak.

Egy külön penge hozzá 1 forint.

Megrendelhető:

POLLÁK SÁNDOR főbizományosnál

Budapest, V. ker. Kálmán-utca 17.

Gyűjtőknek 5 drb után egy ingyen küldetik.

2007 eln. 98 sz.

Pályázati hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város alulirt polgármestere a város törvényhatóságnál üresedésben levő évi és 700 frt. fizetés, valamint 120, frt élelmezési átalány-nyal javadalmazott utbiztosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennélfogva mindazokat akik ezen állás: elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat legkésőbb folyó évi október 31-ig déli 12 órájáig méltóságos Schmausz Endre főispán úrhoz nyujtsák be. Az ezen határidő után benyujtott folyamodványok figyelembe vétetni nem fognak. Szabadkán 1898 október 17-én.

Mamuzsich Lázár,
polgármester.

17673/898 szám.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhirrre teszem, miszerint a város tulajdonához tartozó vágó járási 105¹³⁰⁰/₂₀₀₀ lánccz föld

f. évi október hó 22-én d. e. 9 órakor a helyszínén nyilvános árverés útján 1898/99 gazd. évre tavaszi vetés alá haszonbérbe fog adatni, melyre a bérelni szándékozók ezennel meghívának.

Szabadkán, 1898. évi október hó 12-én.
Jakobcsics Gyula,
gazdasági tanácsnok

Eladó ház.

A VI. kör Gréczi utca 164. szám alatt levő ház szabad kézből eladó.

Bővebb értesítést ad

Mikuska György,

Zombori-ut szélmalom.

1166/93 tan. szá m.

Hirdetmény.

Szabadka szab. kir. város tanácsa részéről ezennel közhirrre teszem, miszerint a város tulajdonához tartozó 27⁶⁹⁷/₁₆₀₀ hold pajesi gyümölcsfakerti telkek 5-5 kapás parcellákban

f. évi november hó 6 án d. u. $\frac{1}{2}$ 2 órakor a helyszínén nyilvános árverés útján alábbi feltételek mellett örökáron elfognak adatni:

1. Kikiállási ár négyzetölenként: 1 forint 50 krajczár.

2. Vevők tartoznak minden egyes parcella után 100 frtot a leütés után azonnal készpénzben lefizetni, a mely 100 frt vevő által a jóváhagyás után a vételár 10 %-ra kiegészítendő, a hátralékos vételár pedig 1899 évi január hó 1-től kezdődőleg 5 %-os kamat és 5 %-os hátralékos kamattal együtt 10 (Tíz) év alati, mindenkor január hó 1-én egyenlő részletekben a város ház/pénztárába lefizetni.

3. Az árverés alkalmával lefizetett 100 frt az első fizetési részletekbe fog betudatni.

4. Az árverés vevőre nézve a leütés után azonnal, a város közönségére pedig a szabályszerű ministeri jóváhagyás lesz jogkötelező. Megjegyztetik és kikötetik azonban, hogy az egészségre ártalmas ipartelepek ezen területen nem létesíthetők.

5. A jogügyletből származó összes bélyeg és illeték költségek, valamint a birtokba vételtől számított adók vevőt terhelik.

6. Vevő a megvett terület birtokába a ministeri jóváhagyás után lép. Az árverés alkalmával az illető területen talált állandó ültetvények nyomint az anyafák és anyaszőlőtőkék vevőt illetik, a többi összes oltványokat azonban jogában áll a város közönségének az eladott telken hagyni és akár egyenként, akár egyszerre 1899. évi április hó 15-ig elárúsítani.

7. A megvett ingatlan a vételár teljes lefizetése után fog vevő javára bekebelezettni.

8. Nem fizetes esetén a város közönsége jogosítva leendő a megvett területet vevő kárára és költségére újból elárvereztetni, mely esetben a netaláni vételár-különbözöt és a felmerült összes költségek levonása után fennmaradó összeg fog csak a vevőnek visszafizettni.

9. Az ezen jogügyletből származó minden nemü peres kérdések eldöntésére a szabadkai kir. járásbíró-ság sommás eljárása köttetik ki.

10. Vevők tartoznak az általuk megvett parcellákat legalább az útra eső részről elkeríteni.

Mely árverésre a venni szándékozók ezenel meghívának.

Szabadkán, 1898. évi okt. hó 15 napján.

Jakobcsics Gyula,
gazdasági tanácsnok.

KELETI ÁRÚK.

Directe Importeure

Pohoomall Brothers

szőnyeg, házi dekorációk, új és régi kézi-hímzések és nagy raktár keleti árukban Indiából, Egyiptom és Kinából, u. m.:

perzsa szőnyegek.

Rövid ideig megtekinthető

a Nemzetiszálló 2. sz. szobájában.

Aláírási felhívás!

A Szabadkai Takarékpénztár és Zálogház Részvénytársaság

ALAPTŐKÉJÉT

100.000 koronáról 200.000 koronára

az az

100_000 frtra

emeli fel

mely célból **1000** darab **100** korona névértékű részvényeket bocsájt ki és pedig 10 korona felpénzben azaz 110 korona árban.

Az 1898. évi szeptember hó 30-án délután 5 órára kitűzött záridőig 800 darab jegyeztetett s így az igazgatóság a még fennlevő 200 drb részvényre újabb határidőt tűz ki s. p.

november hó 15-ikén délután 5 óráig.

Fizetési feltételek.

Az aláírás alkalmával fizetendő 22 korona készpénzben. A többi részletek 8 hó alatt nevezetesen 1898. november, december 1899. január, február, márczius, április, május és június hónapokban, mindenkor a hó végeig befizetendő 11 koronás részletekben.

Az oly aláíró részvényesek, kik az 1898. évi december hó 31-ig az egész vételárt lefizetik, azok az 1899. évi osztalékban az első kibocsájtású részvényekkel egyenlő osztalékba részesíttetnek, azok pedig, kik a befizetéseket részletekben teljesítik, azok a befizetés arányához képest megfelelő és a közgyűlés által megállapítandó osztalékban részesülnek, a mely $8\frac{1}{2}\%$ -nál kevesebb nem lehet.

Azon aláírók, kik a fenti határidőben fizetésüket nem teljesítenék azok a keresk. törv. 170. §-a és 171. §-a szerint a befizetett hányadokat elvesztik.

Az aláírások következő helyeken eszközölhetők: a Szabadka Takarékpénztár és Népbanknál, Budapesten a „Leszámitoló s Pénzváltóbanknál,” s Szabadkán a Takarékpénztár és Zálogház Részvénytársaságnál.

Az igazgatóság tulajdonság esetén fenntartja magának a jogot a részvényeket aránylag a jegyzés szerint szétosztani.

Kelt Szabadkán, 1898. évi október hó 19-én.

A z i g a z g a t ó s á g.

Szentiványi József elnök,
Dr. Reisner Lajos, Farkas János,
Prodánovits György, Prokesch Mihály,
Szudárovits Félix, Richter József,
Krécsi György, almási Antunovits Simon,
Kopilovits Lukács, Mamuzsits Gergely,
Sugár Manó, Illgen Ignác.